

Lo Catalanista

Semanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell:	2 rals al mes.
Fora:	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

COMISSIONS DE TOTES CLASSES

COMPRA Y VENTA DE FINCAS

ACCIONS DEL BANCH
de Sabadell

CANTITATS DISPONIBLES EN PAGARÉS É HIPOTECAS.

PERA MÉS INFORMES

Carrer de las Balsas, núm. 28.-Sabadell

La Catalana. - Societat de segurs contra incendis

CARBONS ESPANYOLS.—SOCIETAT «MIERES» (ASTURIAS)

Lecanda, Maciá y Comp.^a

CONSTRUCCIONS DE FERRO INOXIDABLE EN EL CEMENT

===== Sistema MONIER privilegiat =====

Unich representant, JOSEPH CAPMANY.-Corominas, 57.-Sabadell

UN' ALTRA SALVATJADA

Altra vegada la culta y morigerada Barcelona ha tingut de sufrir las conseqüències del anarquisme. A la gran desgracia del Liceo de tres anys enrera tenim d' afegirhi l' horrorós atentat del carrer dels Cambis.

La societat està malalta y de tant en tant surten á la superficie las senyals, ben manifestas per cert, de sa ja crónica enfermetat. Nos trobém en plena anarquia. Anarquia á dalt, falsejant actas y lleys y furtant tota mena de drets als pobles que desgobernán; anarquia en las classes poderosas, qu' ab son insaciable afany d' acumular l' or que las enllu-herna y cega, no reparan en los medis pera saciar la set que 'ls devora, negant als desvalguts sa má caritativa y lo qu' es pitjor encara, afrontantlos ab ostentacions perillosas y vanitats estúpidas; anarquia en la classe mitja que en rès ni per rès se preocupa, qu' ab son habitual indiferentisme permet que se'ns desgoberni, empobreixi y des'honri. Y forso-sament d' aquest estat malalt y gangrenós de la societat n' havia d' exir l' anarquisme d' abaix ab totas sas fatals conseqüències.

S' han perdut los ideals y en aquesta societat *tant se m' en dona*, hi ha trobat l' anarquisme terror asabonat pera granarhi y extendrers á son plaher y capritjo. Al poble se li predica en llengua que no enten, y la fé y santas creencias se perden, perquè la paraula Divina no entra clara, vibrant convincent en lo cor dels que l' escoltan.

Y 'l resultat d' aquest vergonyós desgavell, es horrorós y abominable ja que 's salda ab crims execrables, que ab son seguit de morts y ferits nos fan enrogir la cara de vergonya devant dels pobles civilisats. Si aixó continua l' Africa haurá cambiat de posició topogràfica.

No ho han acabat los fusellaments haguts, ni ho acabarán los que vingan, com no ho acabarán tampoch tots los projectes de ley que 's presentin. En un pays que tractantse de lleys tenim un códich de comers fet á posta pera protegir als quebrats de dalt, cap confiança poden inspirar á las personas honradas. Lo mal es grave y las arrels molt fondas. Es precis regenerarho tot, de dalt á baix, pera curar la malaltia. Entant aixó no es possible, acotem lo cap avergonyits y boy protestant del acte de salvatjisme del passat d'umenge, preguem á Deu per las victimas.

*
**

Referintse al criminal atentat qu' han motivat las anteriors ratllas, lo passat dilluns nostre estimat company *La Renaixensa*, publicava lo següent sueltó, ab lo quin estém completament d' acort:

Deya aixís:

«No ho han aturat set fussellaments. Altre cop ha esclatat la dinamita y cinch morts y cuarenta ferit es l' escot que la societat barcelonina pagá ahir á aquesta general descomposició que temps ha venim posant á la vergonya de la gent seria pera que si s' hí es á temps s' encarrilin altre

cop totas las classes socials: desde l' alt clero y las altas dignitats de la milícia á las autoritats populars, la representació nacional y aquest remat d' homes sense demá, llevat de totas las grans accions y quan se 'l deixa dirigir per criminals, llevat també de las accions més repobables.

«Be se n' aprofitan de la general descomposició los que han sembrat las ideas anarquistas. May han tingut millor ocasió pera 'l logro de sos criminals propòsits, porque d' aturador no 'n troban en lloch, ni en los que haurian de predicar ab l' exemple ni en los que tenen á la seva má y á la seva obligació lo vigilancia pública. A un cambi de governador sègueix un cambi total dels alts empleos de policia, porque la seguretat personal del ciutadans no es lo fi primordial dels governs. Los agitadors anarquistas no 's veuenen aquissats per un cos de seguretat permanent y en aixó fan l' éxit de sos depravats propòsits.

«Aixó te d' acabar ó que vinga una nació civilisada y que se 'ns ne dugui. Dificil es evitar que un criminal dongui una punyalada; pero crims com lo del Liceo y com lo d' ahir portan una cúa molt llarga. Fondre una bomba ben fosa com la del Liceo no 's fa ab un gresol y ab un motllo de guix.

«Lo crim d' ahir es un nou punt d' arrencada de la agitació anarquista que prou hem dit á LA RENAIXENSA que no havia mort porque las causas subsistían. Subsistían y subsisteixen y temém molt que seguirán subsistint per molt temps, porque, lluny de veure apuntar caràcters, sols veym apuntar frivolitats en tots los estaments. Escelata una bomba y tot-hom s' arrupei, fressejan las autoritats y als dos dias ningú 's recorda ni de las victimas ni dels butxins. Ve un fet qualsevol sense importancia política ni social de cap mena y passa l' esponja sobre crims que esfereixen.

«No pot seguir aixís ni un dia més. La persecució contra aquestos criminals s' ha de confiar á un jutje especial y á un cos avesat á descobrir crims d' aquells que fan historia; no á un cos que canbihi de directors y d' individus cada vuyt dias. No n' hi ha prou ab trobar los criminals directes, que la persecució ha d' arribar al fons de las arreles, pero al fons de tot pera convencens de que 'l obrer es no mes que un cego instrument d' aquesta espantosa propaganda feta á ciencia y paciencia dels governs conservador y lliberal que, tenint pit pera faltar á totas las lleys divinas y humanas, no 'n tenen prou pera segar aquesta agrám que després s' ha extés tant y ha granat porque pera 'l verdader obrer no s' ha fet més que una moixiganga de redemció. Tant ó més pobre es avuy que en temps del feudalisme y está més desamparat encara. Qui no n' es depobre es aquesta especial classe ni mitja ni obrera. ni senyora ni menestrala: ni sàbia ni ignorant, pero molt moguda, que corre pels caus de nit y per las cuadras de las fábricas y que junt ab lo degenerament de las classes obreras es la verdadera responsable de tot lo que succeheix.

«Saveritat hi te d' haver si 's troba als criminals autors y encubridors

del gros crim d'ahir. Severitat exemplar y una girada absoluta que torni la societat al seu centre. Es una maquinaria en que tot va balder, en que cada dia hi ha averías xicas ó grossas y de tant en tant un desastre com lo del Liceo ó com lo d'ahir als Cambis Nous.»

SECCIÓ POLÍTICA

Ha esclatat un altre bomba á Barcelona causant entre morts y ferits una infinitat de víctimes.

Al regressar á l'iglesia de Santa Maria la professó de Corpus, quan tot respirava alegria y satisfacció, quant tots los carrers se trobavan plens de gent y en portas y balconadas s'hi veyan atapahits milenars de personas, contemplant encuriósits y riallers, la tradicional professó barcelonina, cubert l'empedrat de la clásica ginesta, rublert l'espai de encens y cant de joya, esclatá altre cop ab fatidich ressó y rastre trágich la bomba criminal, arma cobarda ab que 's valen los miserables propagadors ó fanátichs fascinerosos d'esgarriadas ideas pera sembrar arreu la desolació y la mort.

Ha sigut altre volta Barcelona teatro d'un dels mes brutals atentats que registrarà la historia, mercés á la corrupció de dalt y de baix, á la cobardia y malas entranyas d'uns quants, á la indiferencia estúpida de la gent honrada que contempla impassible sa total perdició, portada únicament del afany de viurer sens altre ideal que 'ls prosaichs del tant per cent que avuy tot ho domina.

Los governs, encaboriats per sas trapissondas politicas, no tenen temps pera dedicarshi á l'estudi d'aquesta lepra social que poch á poch 'ya matzinant l'admosphera.

Los cacichs, atrafagats ab sos gatuperis immorals y ab sas trampas continuadas, prou feyna tenen ab fer sortir de las urnas als *caballers* que 'l partit ordena sens reparar en los medis de que s'han de valdre.

Los gobernadors, enviats á provincias pera ajupirse á la voluntat del cacich, sense iniciativas ni ideas propias, bon goig que arribin al dia de la dimissió sense remordiments de conciencia per sas venalitats en lo ram d'higiene, sas complacencias en lo job ó sas fluxetats en tot lo que es de sa incumbencia.

La policia, sense seguretat en sos cárrechs, exposada á mil cambis y transformacions á cada salt de ministeri, sense preparació pera lo que representa la importancia de sa missió sagrada, gracias encare si á copia de vigilar agafa als lladres vulgars ó evita las escandalosas escenas del cami del vici.

Tot corcat, tot corromput, aguantantse per un fil, sense ideals en los que manan desenganyats, los que obehexen, desesperats y mal aconsellats los de la última capa social, ab impunitat esglayadora la murrialla d'Europa que, llessada de sas terras ve á encabirre en la nostra, quina pasta no troba pera sembrar sas criminals teorias!

¡Deu nos tingui de sa ma y vetlli constantment per tots nosaltres!

Que 'ls encarregats á Espanya pera ferho tenen altres mals de caps que 'ls en distreuen.

La aprobació de las actas brutas pera 'ls amichs que s'estiman.

La burla á la llengua catalana prohibint son us en las conferencias telefónicas.

L'envio de empleats *íntegros* á las colonias pera acabar ab lo poch espanyolisme que 'ls hi queda.

Lo despreci á tot lo de las regions, ofenentlas en lo mes sagrat de sos sentiments de patria.

Lo tráfech immoral y escandalós de las quintas, pagant nosaltres las infamias de certas provincias.

Y mentres la llopada política 's cuida aixís de la seguritat dels ciutadans, esclatan bombas á Barcelona sembrant de morts y ferits sos carrers y teatros.

Allavors ¡oh! allavors tot son bons propòsits, delit pera empendrer lo camí de la bona causa.

Mes passen dias, y mes dias y tot queda igual que avans de la explosió esgarriadora.

Lo govern, sols polítich y administrat pessimament, lo cacich immoral y tupinaire, lo governador subgecte al cacich, vivint y tirant fins que salta 'l ministeri y la policia; ¡oh! la policia si tot just abasta pera donar delegats en jorns de disturbis electorals.

Mentres la cosa vaigi aixís y no porti pas trassas de haverhi un cambi es inútil lo que 's fagi.

Hi haurán atentats, nos indignarém las personas honradas, ne protestarém enérgicament, hi haurán cástichs individuals... pero, ja ho diu, lo vell *Diari de Barcelona*, 'n vindrá un altre tart ó d' hora, quan menos tothom s' ho pensi.

¡Que s' hi ha de fer!

Resem un pare nostre per las ánimas dels morts del carrer dels Cambis, entretant esperém la nova explosió que se 'ns prepara.

Avuy que 's parla mes que may de la policia barcelonina, bó será fer constar que á Madrid, ab tot y no haverhi anarquistas, segons diuen sos periodichs hi han 1500 polissos encarregats de la seguritat dels madrilenys y pagats com es natural ab los diners de tota Espanya.

¿Saben are quants n' hi han á Barcelona?

Esgarrifintse ¡no mes que un centenar!

Y ab un centenar han de trevallar per la seguritat de tantas personas com los 1500 de la capital d' Espanya.

Sense contar que á Barcelona no es sols Barcelona, sino Sant Marti, Sant Andreu, Sans, Gracia, etz., etz.

¿No 's hi sembla extraordinariament garrrafal la desproporció existent entre Madrid y Barcelona?

¿Què te d' estrany, hventhi tanta desproporció que certas cosas succeheixin sols á casa nostra?

¡Y qu' això 's permeti y 's toleri, després de las ensenyansas esgarrifosas de temps endarrera!

¡Si estém dexats de la ma de Deu!

Després de grans discussions s' aprobat aquestos dias en lo Congrés un dictàmen de la Comissió d' actas proclamant diputat á un tal senyor Nuñez.

Vostès dirán are ¿y per qué tal discussió?

¿Tant bruta sería l' acta que merexés l' honor de exercir de bugadera la gent grossa dels partits polítichs?

Res d'aixó; se tractava de que 'l senyor Nuñez desempeñant un càrrech en la Aduana de Cárdenas *tingué la desgracia* de que se li formés expedient per una defraudació d'importancia.

Lo que ha succehit á tants Nuñez, Gutiérrez, López y Fernández.

Sino que fins ara no han tingut escúpols los senyors diputats.

A buena hora mangas verdes, que diuen los defraudadors de las colonias.

No sé 'ls gira poca feyna si volen jutgar imparcialment á la gent que allí 's presenta.

Ja cal que prenguin assiento y se disposin á constituir las Corts, allà..... per la semana dels tres dijous.

Aquestos dias está celebrant lo Congrès un dels actes mes bonichs de sa vida parlamentaria.

Nada menos que s' está discutint lo dictàmen de la Comissió d' actas proclamant diputat, al celeberrim Galvez Holguin, lo suposat prevaricador del Ajuntament de Madrid y processat per denuncia del Marqués de Cabriñana.

¡Quina feyna més *honrosa* pel Congrès espanyol y quin poch favor pera la dignitat de sos membres!

¡Un home que está impossibilitat d' exercir de concejal fins aclarar sa conducta y sa honradés, poguent entrar y permetentli los diputats, al *Congreso de la Nación*!

¡Dirém que allà ahont entran Nuñez be hi poden entrar los Galvez!

Bonich se va posant lo Congrès de diputats pera amparar á la gent honrada.

De seguir aixís, casi farà mes basarda á la gent de be entrar al Congrès que al Municipi.

Regionalisme juridich

«Los homes cambian ab mes facilitat de dominació que de lleys». Aquest pensament, fill de la historia, pronunciat per lo sabi legislador francés Mr. Portalis, pot completarse, sens por de contradir fets històrichs, ab las següents paraulas: «Si la dominació deixa en pau á 'ls vensuts no alterant son règimen juridich, ferm fonament del seu modo d' esser, aquella s' oblida y arriba á imposarse sens resistencia, mes si del contrari, fiada en son valer ó per orgull de vencedor, tracta d' arrebatat dit règimen pera aniquilarlo ó substituirlo, aquell poble que sens eixa perturbació s' hauria trobat lliure en mitj de sa dominació, sent sobre son cap l' odiós y terrible pés de sas cadenas, y esbatega fort y sempre fins que torna al seu estat natural, estat necessari pera cumplir cada poble son destíno social.»

Aixó es lo que ha passat en nostra benvolguda pàtria catala-

na desde sa dominació per lo rey Felip V; y com á consecuen-
cia natural y llegítima de dit fet apareix l' estat enérgich y vi-
gorós ab que 's demostra aqueixa terra pera tornar á recobrar
lo seu estat natural dins de sa vida jurídica.

Es que no basta deixar subsistent lo cós juridich de un poble
perque tingui vida jurídica pròpia sino qu' es precis dexarli lo
principi vital que l' anima y mira per sa perfecció, atenent á
son pasat pera donarli lo present, y preparar son progrés es-
devenidor; del mateix modo que 's consideraría orfe de pare
aquell fill que després de matarlihi l' hi dexessin recordar lo molt
que valia donantlihi en cambi per padrastre la mateixa persona
que l' ha privat del carinyo é interés paternal.

Tot lo que no sia conquerir un organisme juridich, que sen-
tint per ell mateix las necessitats del poble per qui ha de legis-
lar y ficos sos ulls en la historia externa é interna del seu dret
civil, dongui vida á aquest *corpus juris civilis* dels catalans, es
quedar mes ó menos contents pero del tot enganyats. Que par-
lin sinó, las lluytas sostingudas y victorias alcansadas sobre los
partidaris de la unitat y codificació del dret civil espanyol, en
aquets últims anys, y veurem que, ó per medi de interpreta-
cions, reals ordres, reals decrets, circulars, resolucions, senten-
cias dels tribunal suprem é inferiors, ó per altres medis menos
legals aquellas conquistas en favor de nostre dret civil, s' han
anat transformant avuy un xich, demá un poch més, fins á con-
vertirse en trevalls y esforços inútils; aquells tan energichs y
generals que sortiren de la indignació de tot un poble al veu-
rers trepitjat son dret, joya la de mes preu de las que integran
la herencia dels nostres antepasats.

Aquet esclat de justa indignació 's va debilitant y pert son
caracter general, tant en quant los medis empleats pera arrebatat
dita preciosa joya son mes indirectes pero no menys reals y de-
sastrosos.

Y d' aquesta manera, las unas vegadas directa y las altrás
indirectament s' están dictant continuament disposicions comu-
nas á totas las regions espanyolas, pera regular relacions jurí-
dicas de distinta naturalesa, per esser distintas també las insti-
tucions que las engendran, prenent de cada un dels drets espe-

cials lo que fà per la legislació castellana y barrant dels códichs vigents tot lo que á ella no li serveix per esser contrari ó extrany á las sevas tradicions é historia jurídica, com si la unitat codificació del dret espanyol s' hagués de realisar tenint en compte solsament una de las várias legislacions que ab iguals títols de valer é historia y tal vegada millors s' arraconan al olvit pera deixar com á bona y única la que tan sols s' observa y es á propòsit per' una part del terror espanyol, cual porció junta ab las demés que 'l formen, constituiren aquella monarquia espanyola, un día expressió de tots los espanyols, avuy monopolisada per los castellans ab gran perjudici dels que pertanyen á la corona d' Aragó; sent així que abduas s' portaren la seva legislació pròpia d' origen independent y autonómich, jurant respectarse l' una á l' altra, perque abduas s' consideravan bonas é indispensables pera regular las respectivas pertenencias del hereu y de la pubilla en la nova casa que anavan á constituir.

Ja qu' eixa tendència s' manifesta clara y terminant, y s' en diu, tranzacció ó sumisió, com si de un judici declaratiu 's tractés, ó be de un poble conquistat, es precis reivindicar nostra independència y dignitat dins de la familia espanyola, comensant per alcansarla en la vida jurídica per esser la base y fonament de la vida política.

Si avuy la forsa material está de part de la legislació castellana, las dels altres pobles contém ab la forsa de la rahó qu' es noble y eterna, quan aquella es brutal y passatjera; y si la primera pot predominar y abatre per un quant de temps á la segona, no cal desmayar, ja arribará dia que aquesta s' imposi y 'ls pobles quins ab ella conti, recobrarán independència y llibertat, conquista la mes gran dels pobles pera viurer ab vida propia.

J. COMES Y SORRIBES.

Balaguer, Juny 1896.

L I T E R A T U R A

LO PRIMER BANY DEL SENYÓ ANDREUET

Be prou s' ho conexia 'l que necessitava: banys... banys de mar... Però, abandonar l' establiment, aquell planter de sa fortuna, per quatre remalehits granots que no pujavan ni 'l qué 's de dir el cap d' una agulla de picar, vamos!... qué no hi volia saber res!...

Potser l' arsénich... potsé 'l sofre... l' aygua ab sofre que fins mata 'l brom... potsé 'l Rubinat... devegadas!... ¡d' una ventrellada 'n venen tantas endergas!...

Y com ell de brianós sempre n' havia estat una mica!... Nadal... Tot... menos deixar l' establiment, menos allunyar-se del niu, d' aquella botiga d' adroguer a la menuda, rónega, es veritat; pero mes aparroquianada qu' un barber y mes concorreguda qu' una iglesia.

Peró, 'ls caps d' agulla de picar se tornaren anissos, dels de frare, multiplicantse y escampantse arreu de son cos, fresch y rodantxó, ab pasmosa rapidesa; n' hi esclataren de grossos, de la familia dels floncos, un al' clatell, altre al carpó y 'l dèrrer en pitjor puesto; en *cert* puesto—qu' ell deya—atormentantlo de ferm y frenantli 'ls moviments dels muscles, y 'l senyó Andreuet, no obstant y sa tossuneria en no privar de sa presència als parroquians, se decidí per refrescarse.

En pendria cinch... si podia!... Si tan bé li anavan set... Y si 'l calaix al passar *milans* no mimvava de lo de costum, completaria la novena.

Un divendres, dia primer del mes, dedicant pera 'ls banys duas horas —de 4 á 6 tarde—que considerá las de menos tráfech, comensá la tongada...

Ja posat lo barret y en lo marxapeu de la porta amonestá per darrer cop á la dependència. Que no 's distraguessen... Que no 's contrapuntessen ab els compradors... Que la llibreta de lo fiat no se la treguessen de la vista... 'L mateix que la *solfa* dels géperos... No sabent que mes dir s' aixugá 'ls llabis ab son mocador blau, á quadros, arreplegá 'l bastó de crossa arreconat darrera 'l taulell; reullá aquell munt de calaixons, superposats com á nitxos, ab sos epitafis ja un xich pigats per las dexas de las moscas, que junt ab los tres jochs de balansas, los compartiments de las llegums eixint en fora del taulell, los sachs de patatas y la mare de Deu de la Concepció, empotrada en la testera, composavan sa botiga, y adobantse 'ls elástichs y forfollegantse las butxacas, com si 's descuidés alguna cosa, 's decantá vers al carrer y girá cua.

Ab aquell son caminar elegant com lo d' un berro, al moderar sos passos, y rumbós com lo d' un ànech, al anar depressa; ab aquells sos andamis quins moviments d' ancas imitavan el vá-y-ve d' un péndol ab cronomética exactitut; regalant lo front de suor com si acabés d' esbandirsel y esbufegant com una mantxa, arribá al tramvia.

Més, quina pega!... Anava de gent!... Fet un rahim!... ¡Com una pinya!... *Nada!*... Esperaria un xich... Qué li calia fer sino carregar-se de paciència!... Vingué l' altre y... plé!... ¡També plé!... ¡Com un ou!... ¡Com una magrana!... S' hi arriscá per no perdre temps, apesar del «Lleno», quin lletrero escarnia ab sos salts los trontolls del cotxe, y abrassat á un de sos montants ab paternal carinyo, com si amanyagués á un niu ó 's despedís de sa futura—'l senyó Andreuet era solter encara—'ls peus al guarda rodas y una ma á l' ansa del pujador en previsió de cualsevol risch—Deu nos en guard d' un rellicament ab sos palpissos—hi esbufegá una estona ab esplay rescabalandse de la correguda.

«Un' hora pera anar y venir—se deya—mitxa per posarse en remull y mitxa pera aixugarse y vestir-se .. compte rodó!... las duas horas del pacte.

Satisfet de sos càlculs, anava distreyent sa vista ab la lectura dels anuncis encastats en los plafons del sostre de la jardinera... Al toparse d' ulis ab un de gros, en mitx del qual s' hi destacavan, posadas en creu, duas tauletas de xacolata, 'l cor li feu un salt que per poch se n' hi vá d' espatillas...

«Xacolata!... Xacolata!—'s deya aixecant los ulls y escampantlos arreu ab una mirada escrutadora consemblant á la que dirigi á la botiga al despedirsen, arrodonida com un bano, y que plegá totduna com qui clou un parayguas, ja fotografiats entre sos replechs l' inventari de tots los géneros... Xacolata!... Quin descuyt!... No 'ls en quedava ni una sola presa!... Ell... Precisament ell l' havia venuda... Tota... Tota... A las del Col·legi... Y que no 's podia esbravar ab ningú... Ab ningú... Oh!... Si al menos s' hagués pogut... Ja no fora tanta la quimera... ¿Com ho faria per demá?... Potsé que baixés... Pero... Si ja entravan á la Barceloneta... ¡*Nada!*... S' hi afanyaria mes... y s' hi arribaria ab un salt...—repetí ab veu alta y com si s' ho enrahonés ab algú del cotxe. Una senyora ja de mitxa edat, adonantse de sa grosseria, y tot alsantse pera tocar lo timbre, li advertí que hi anés en compte, qu' alló del salt ja no era pera ell, per un home tan panxut, vamos!... Pará'l cotxer tötseguit, al sentir-se 'l timbre; mes, endevinant pels gestos del senyó Andreuhet que lo del toch havia estat cosa mal entesa, descargolá'l fré ab desgayre tot arriant ab un mal mot als matxos.

Aquell carrer de la Barceloneta dret, llarch, tirat á cordill, uniforme com un quartel y farsit de dalt á baix de persianas verdas se li aparentá al pobre home mes pesat encara que 'l de l' Amargura... No s' acabava may... No se 'n veyá la fi... La mar se 'l engolia...

Giravoltá 'l cotxe totduna, y 'l senyó Andreuet, á la vista del nou carrer, llarch també fins á la mar, mes quin extrem limitava 'l lletrero dels orientals, interposantshi com una fita, apaybagá un xich son desfici.

A mitx carrer s' encará la savoneta, regalo de son avi al éixir fadrí, y mirá l' hora.... Quarts de cinch... Bueno... Tot anava be... ¡Si no fos per la xacolata!... L' aparadó d' una adrogueria li cridá la curiositat,—cosas del gremi—y 'l salt del cor se li renová totduda... Qué era?... Qu' havia vist? Res. Formatjes. Uns formatjes rodons, lluhents, humits, vermells; entresuats y vermells com lo senyor Andreu després de la correguda.

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuará)

NOVAS

En la última sessió celebrada per nostre Municipi, que per cert fou de segona convocatoria, quedá un bon xich vindicada la conducta dels senyors concejals que en la sessió del escandol que tot Sabadell lamenta, permanesqueren en lo mes absolut silenci.

Comprengueren sens dupte son deslluhit paper y en la sessió del dijous passat se presentá una proposició firmada per tres concejals, protestant enérgicament del escandol promogut per los senyors Buxó y Sanllehi y proposant lo nombrament d' una Comissió informadora revestida d' amplias facultats pera investigar lo que hi haja de cert en las denuncias presentadas pel senyor Alcalde contra 'l president de Consums senyor Sanllehi, á fi de aplicar lo tant de culpa á qui 'n resulti mereixedor.

Aquesta proposició fou aprobada per unanimitat quedant nombrats pera formularla los individuos de la Comissió d' Hisenda, á escepció del senyor Sanllehi, los presidents de las Comissions de Foment y Governació y 'l sindich del Ajuntament.

Trevalli de ferm la Comissió esmentada y á veure si al últim se fa un bon xich de neteja en la tan bescantada administració municipal.

—D' una anomalia, ó millor dit, injusticia, devém donar compte. Fins fa póchs dias á Madrid s' expengueren las cédulas personals senso recárrrech. A Sabadell fa mesos que aquest impóst se paga ab l' exorbitant

recárrech del triple de son valor. De manera que per tot lo que puga afavorir al centre, vingan privilegis, excepcions, diferencias, etc. etc., y per tot lo que perjudiqui á las provincias..... molta *unidad nacional*. Ab lo qual se demostra una vegada més lo perquè á Madrid no son regionalistas, ni 'n volen sentir parlar; naturalment. convertida la nació entera en cos explotable, tot lo pais resulta una gran regió madrilenya pera trauren lo major profit posible; y, en veritat, mentras ningú 's queixa' fan be de aprofitarse de la mansuetut general.

—La Societat de ball *Euterge* donara aquesta tarde un extraordinari ball, están lo programa á cárrech de la orquesta *La Catalana*.

—En la premsa inglesa hi trobém noticias referents al solempne acte d' haver sigut nombrat en sessió publica del Consell de la Universitat d' Oxford Mestre d' Arts, *honoris causà*, nostre estimat amich don Ferrán de Arteaga, erudit y distingit literat, professor de llengua espanyola en tant renombrat establiment.

Lo senyor Arteaga fou apadrinat en la esmentada ocasió per l' orador públich de la Universitat Rynt. Dr. Merry, Rector de «Lincoln College», qui en una elocuent oració llatina exposá 'ls mérits y talents que justificavan la distinció otorgada á nostre amich.

Rébi aquest nostra més complert enhorabona.

Lo senyor Arteaga fou l' encarregat de catalogar y estudiar los manuscrits catalans que existeixen en las Bibliotecas d' Inglaterra, tenint, segons noticias, molt adelantat son treball respecte als que existeixen á Oxford...

—Han produhit molt bon efecte las disposicions presas per la Companyia Peninsular de Teléfonos, propietaria d' aquesta Malla telefonica, encaminadas á millorar lo servey en obsequi á sos abonats.

Lo material inservible de la Sub-central de Tarrasa ha sigut substituït per altre completament nou essent aixís que la sala de comutadors ha sufert tan completa transformació que 's digua d' esser visitada.

En quant á la Sub-central d' aquesta ciutat ha sigut també objecte de de grans y necessarias milloras puig s' han reformat y decorat los locals de modo qu' ha quedat tot en conjunt molt discret, decent y digne, sens gastos supérfluos.

Ademés, dèvem afegir á aquesta série de lloables reformas, que las senyoretas encarregadas del servey y demés empleats treballan ab un zel digne dels majors elogis en obsequi al publich.

Felicitem á la Companyia Peninsular de Telefonos per son bon gust en facilitar locals dignes y apropiats pera 'l mellor servey en tan important ram de comunicacions.

—Estem com estavam.

Alguns periodichs publican noticias molt repugnants de las irregularitats que 's van descobrint en las quintas. Heusen aqui algunas: Si l' any passat siguié la provincia d' Oviedo la que guanyá 'l record de las exempcions ilegals del servey militar, en l' actual s' ha trobat qui li porta ventatja, encara que allí res s' hi hagi millorat. Almería, que de 3,800 minyons alistats n' ha lliurat 3,500, donant sols 300 soldats sortejables.

De Langreo (Asturias) diuen que haventse allisat uns 180 minyons, no 'n resulta d' ells ni un sol d' útil, ó ab la talla legalis ó lliure d' exempcions.

¿Fins á quant tolerará aquest Estat á que estém subjectes lo comerç ab la sanch de sos súbdits?

Y 'l poble tan manso...

—La «Lliga Regional» de Manresa celebrá lo passat diumenge una solemne vetllada literaria musical en la que hi prengueren part distingits socis de la Lliga, essent notables los discursos d' obertura del President Sr. Carol y de clausura del zelós arxiver del municipi de Manresa, nostre bon amic don Leonci Soler. A tots los felicitem.

—S' ha publicat un folleto esmeradament imprés por la tipografia de «L' Avenç», titulat *Catalunya trilingüe*, conferencia donada per nostre company de causa, don Joaquim Casas y Carbó, en l' Ateneu Barcelonés.

—En lo teatro Euterpe, tindrà lloch avuy a la nit una extraordinaria funció per la companyia que dirigeix lo primer actor don Theodor Bonaplata, posantse en escena lo preciós drama castellá *Mancha que limpia*, prenenthi part la Sras. Mena, Morera, Pallardó y Galí y los senyors Bonaplata, Labastida, Oliver y Morer. Donará fi la funció ab lo juguet catalá *A la prevenció*, dirigit per lo primer actor cómic senyor Morer.

—Entre varis soldats inútils qu' han desembarcat en Santander procedents de Cuba hi figura don Jaume Escursellers Vila, del vehí poble de Sant Pere de Tarrasa.

—Ab motiu de varias soltas de coloms missatjers fetas en diferents punts d' Espanya en lo dia 17 del passat Maig, dia dels anys de S. M. el Rey, la Societat Colombófila de Catalunya obtingué 17 premis havent sigut agraciat ab un d' ells nostre compatrici don Joan Saus.

—La professó verificada lo diumenge passat per la parroquia de la Puríssima Concepció y quals penons foren confiats á nostres particulars amichs senyors Brossa y Batlleuall 's vegé com de costum concorreguda al igual que altres anys.

—Segons acort pres per nostre Municipi sempre que ocorreixi una vacant en las dependencias municipals serán preferits pera ocuparlas los soldats que tornin de Cuba inútils pera 'l trevall.

—Avuy celebrarà 'l vehí poble de Barbará la solemne professó del *Corpus Christi*, qual penó principal ha sigut confiat á nostre distingit amich y compatrici don Joan Saus, á qui augurém un séquit tan numerós com distingit.

—Segons tenim entés prometen revestir escepcional importancia las festas que 's celebrarán lo diumenge pròxim, dia 21, en la Associació de Catòlich, en honor del Sagrat Cor de Jesús, baix qual advocació està constituhida dita Societat.

—Entre 'ls que moriren en la horrible desgracia ocorreguda á Barcelona lo diumenge passat hi figura don Joseph Rovira, natural d'aquesta ta ciutat.

Lo senyor Rovira era de tothom conegut ab 'l sobrenom de *Destrossa*; fa alguns anys que s' embarcá pera América y á son regrés 's' estabí en la vehina capital, ahont estava empleat en 'l Centro de Anuncis de Pere Granyén y C.^a ;Descansi en pau!

—Sembla qu' está acordat no fer cap llicenciament de forsas del exércit com tots los anys en aquets temps.

—Dijous passat ab un séquit numerós lo Colegi Municipal de párvuls que dirigeixen las Religiosas HH. del Sagrat Cor celebrá sa acostumada professó de Octava de *Corpus*.

—Llegim en *L' Aioli* que En Joan Carrère, lo fogós é intrépit propagador del regionalisme, ha donat á Bayona una conferencia sobres la necessitat de las llibertats del municipi y sobres los drets de la llengua, de las costums y demés bens nacionals de la Provenza.

—Hem rebut dos exemplars del notable discurs ab lo quín nostre bon amich lo catedràtic de la facultat de Dret de Barcelona don Joan Perma-

nyer y Ayats, inaugurarà las tascas del passat curs en la Academia de Jurisprudencia y Llegislació de Barcelona, y de quin treball ja 'ns ocuparem en son degut temps.

—Mossen Salvador Bové nos ha destingit ab un exemplar de son llibre *Institucions de Catalunya*, obra premiada en los jochs Florals de 1894. Agraphim l'envío y prometém ocuparnos com se mereix de tant interessant llibre.

—Pera que nostres llegidors se fassen càrrech de la *bona fé* dels diaris madrilenys, tenim de ferlos saber, que ab tot y lo molt que 'ls de Catalunya han parlat de las protestas que en nostra terra ha promogut la desgraciada disposició prohibint l'ús del catalá en las conferencias telefónicas, la premsa madrilenya casi ni s'ha ocupat de la qüestió.

—Prescindin de la organisació que té la política, de sa manera especial de funcionar, dels continuats canvis de direcció, de la seva constitució en general, per personas que coneixen poch lo país y son idioma, certs datos donarán á comprendre quina es la manera que té l'Estat espanyol de protegir la vida dels ciutadans barcelonins.

Lo cós de policia y seguretat compta á Madrid ab uns *mil cinchcents individus*; y allí, aquest cós, que paga l'Estat, y per consegüent tots los contribuyents espanyols, hi presta, com ho pot veure qualsevol donant una volta per los carrers y plassas de la vila y Cort, molts dels serveys que aquí y per tot arreu presta la guardia municipal pagada per las poblacions respectives.

En cambi, pera la seguretat de tots los habitants d'aquesta provincia quina població es casi doble que la de Madrid, hi ha un cós de policia compost de poch més d'*un centenar* d'homes.... y l'Estat no sapigué trobar unas quantas mils pessetas que se li demanaren pera constituhir una secció especial dintre del cós pera la persecució dels anarquistas.

Aixó sí, ara á Madrid tothom está indignat y pren part en lo dol de Barcelona..... No calia més!

—L'Estat francès ha adquirit pera esser colocat en un dels museus públics un cuadro de D. Santiago Russinyol, qui tant brillant paper ha fet en la Exposició del Camp de Mars. Ademés de las proposicions pendents ab la casa Goupil de Paris, ha venut altre dels cuadros de la série *Jardins árabes de Granada* al Museu de Filadelfia.

Pera vendre ó arrendar

DOS TALERS SISTEMA INGLÉS PINTA ab tres calaixos y 30 calcas.

Informarán en la Imprempta d' aquest periódich.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres, pa y ví.

També s' atmeten abonos á preus ventatjosos. Servey esmeradíssim. Concert totas las nits per un **QUINTETO**.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÀRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

SABADELL. — Carretera de Manresa, núm. 9. — SABADELL.

AVIAT SORTIRÁ

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

Francisco Flos y Calcat

Constará d' unas 200 planas en octau, contindrà varis grabats, entre ells dos mapas y sols valdrá l' exemplar, encuadernat

SIS RALS

y al engrós á QUINCE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ja ferse al autor, Rech, 31, 2.^{on}, Barcelona, que serán enviadas mediant la remisió del import en sellos de franqueig ó lletres de fácil cobro.

Imprempta y Encuadernacions de Pera Tugas, Carrer de Calderon, 36. — SABADELL